

УДК 111.7 (043.2)

Горбань Г.А.
Національний авіаційний університет

ПОЛІТ ДУШІ У ПРОСТОРІ ЧАСУ

Душа – одне із самих складних понять у галузях психології, філософії, релігії та науки. Згідно з ідеалістичними релігійними концепціями, душа розглядається як нематеріальна потойбічна безсмертна сила, що тимчасово перебуває в тілі й є основою, джерелом психічних явищ. Проблема душі займає одне з провідних місць у філософії. Аристотель підкреслює, що душа як форма живого тіла не є зовнішньою формою, це внутрішня форма живого тіла, *ентелехія*. Аврелій Августин, видатний філософ Середньовіччя, розглядав людину як творіння Бога за своїм образом і подобою. Людину складають тіло й душа. В XIX – XX ст. матеріалісти намагались витіснити з філософії, науки поняття душі. Вони не визнавали і не визнають присутності духу в людині, окремого від тіла.

В XX ст. М. Шелер, основоположник філософської антропології, доводив, що людина – це насамперед *ensamans* (істота любляча) і тільки потім – *enscogitans* (істота, що пізнає) і *ensvolens* (істота воліюча). Він вважав, що якість, яке робить людину людиною – це дух. Інакше кажучи, людина – це духовна істота, пов'язана з Богом. Дж. Екклес, лауреат Нобелівської премії з фізіології та медицини, спираючись на результати своїх наукових досліджень прийшов до висновку, що кожна людина має безсмертну душу. «Ми маємо визнати, що ми є істотами духовними з душами, що існують в духовному світі і одночасно істотами матеріальними, з тілами, що існують і матеріальному світі». За загальними поняттями, душа – це нерозривна сукупність всіх наших відчуттів, скарбниця нашого мислення, волі і пам'яті, джерело нашої свідомості, наших симпатій і антипатій, синтез нашої особистості, організуючий нашу сутність і здібності. Душа – це прихована в нас самих верховна влада, відображення Бога, вогнище індивідуальності, місце перебування нашого духу або «внутрішньої людини».

Душа – це дух і плоть об'єднані в одне ціле. Тому, ми не говоримо: «я маю душу», а – «я і є душа». Засумніватися в бутті своєї власної душі, було б рівносильне самозапереченню. Душа – цінна для нас лише за фактом її існування, і не важливо – це реальність чи ілюзія. Залишається питання: для чого, якщо взяти абстрактну картину, душа пізнає саму себе? Душа була і залишається опорою у реалізації наших надій, мрій майбутнього та самоутвердження в суспільстві... У творчості ми проявляємо свою душу і створюємо світ в якому хотіли б жити, ми реалізуємо свої мрії у таланті, який дає натхнення для життя. Ми живемо, будуємо і руйнуємо, втрачаємо і знаходимо, ми захоплюємось і втрачаємо надії коли не виходить, всі ці наші вчинки залежать тільки від нас, наших переконань і життєвих правил, нашої душі, яка творить нас самих. Душа – це чудо, Божественний дар який ми зуміли реалізувати. І не важливо, чи смертна вона чи ні – бережіть її, адже і світ без неї стане не таким. «У тілі світу, душа – це істини суть» – вважав Омар Хайям

Науковий керівник: Матюхіна О.А., к. філос. н., доцент